

let, om der kan være tale om forfalskninger fra Mohrs hånd, således at det referat, Scavenius forelagde i ministermødet, det »officielle« referat, er det oprindelige, mens Mohrs eget referat er en senere bearbejdning, og referatet af samtalen med Scavenius den 19. juli er udarbejdet for at forklare og sandsynliggøre forfalskningen. Motivet til et sådant falskneri skulle da være, at han ønskede at befri sig for det odium, der senere var kommet til at hvile over forhandlingerne om told- og møntunionen og især over initiativet til dem.

Det vægtigste argument for en hypotese om, at der foreligger en forfalskning, er den overensstemmelse der er mellem Ritters referat, skrevet den 19. juli, og det »officielle« referat fra det danske udenrigsministerium. Selv om der naturligvis er forskelle, ville samtalen den 18. juli, hvis den var forløbet som gengivet i det »officielle« referat, netop have berettiget Ritter til at fremstille sagen som et helt klart initiativ fra dansk side med det sigte at komme i forhandling på højt plan om en toldunion mellem de to lande.³

Mohr fremkom først med sit eget referat så sent som 1950 i forbindelse med Den parlamentariske Kommissions udgivelse af de tyske akter. I en redegørelse af 25. juni 1946 havde Mohr i indirekte form gengivet sit referat. Den verbale overensstemmelse er tydelig, men 1946-referatet er forsynet med en række forklarende indskud.⁴ Så sent som i midten af 1960'erne afleverede Mohr sine originale optegnelser til udenrigsministeriet, der lod dem renskrive. Derefter tilintetgjorde Mohr originalerne, idet jeg dog forinden

stning, der året efter blev trykt som gråbog om forhandlingerne. I den første version⁷ lagde man det »officielle« referat til grund for skildringen af samtalen med Ritter, og man tilføjede den ganske rimelige refleksion: »Der er Spørgsmaal om, hvilken politisk og økonomisk Tankegang, der laa bag den af Direktøren fremsatte Udtalelse om, at man fra dansk Side var beredt til at drøfte det økonomiske Forhold i Fremtiden mellem Danmark og Tyskland paa et Tidspunkt, hvor Krigen endnu ikke var ophørt.«

Mohr opponerede mod denne fremstilling. Dels kunne han ikke anerkende, at samtalen med Ritter var kommet i stand i »Henhold til de Direktøren medgivne Instruktioner«, dels satte han ud for gengivelsen af samtalens indhold to lodrette streger og et spørgsmålstegn. Det var formodentlig også på hans foranledning, at den ovenfor citerede passus ændredes til: »Det afgørende Spørgsmaal i hele den her omhandlede Sag er, hvilken politisk og hvilken hermed forbundet økonomisk Tankegang, der laa til Grund for, at man fra dansk Side paa dette Tidspunkt kunde udtale, at man var beredt til at drøfte...«

I direktør Nils Svenningsens håndakter findes endnu en version,⁸ der tidsmæssigt må placeres mellem ovenstående og den endelige redaktion af gråbogen. Heri gengives nogle tilføjelser, der forklares at stamme fra Mohr; f. eks. er en del af Mohrs forbehold i svarene til Ritters »afgørende« spørgsmål taget med, og – hvad der gør dokumentet endnu mere oplysende – Mohrs negative reaktion på Ritters bemærkning om toldunion og Ritters afbrydelse og beroligelse⁹ er gengivet således, at det kun kan ses i forbindelse med Mohrs optegnelser fra samtalen den 18. juli.¹⁰